॥ अथ हिरण्यकेशी ब्रह्मत्व प्रयोगः ॥

श्रीगणेशायनमः॥ हरिः॥ ओं॥ भूपते भुवनपते महतो भूतस्यपते ब्रह्माणं
त्वावृणीमहे॥ ब्रह्मा॥ अहंभूपतिरहंभुवनपतिरहं महतो भूतस्यपतिर्देवे
नसवित्राप्रसूत आर्त्विज्यं करिष्यामि देव सवितरेतं त्वावृणते बृहस्प
तिं दैव्यं ब्रह्माणं तदहं मनसे प्रब्रवीमि मनो गायत्रियै गायत्री त्रिष्टुभे
त्रिष्टुब् जगत्यै जगत्यनुष्टुभेनुष्टुब् बृहत्यै बृहती पङ्क्त्यै पङ्क्तिः प्रजाप
तये प्रजापतिर्विश्वेभ्यो देवेभ्यो विश्वेदेवा बृहस्पतये बृहस्पतिर्देवानां ब्र
ह्माहं मनुष्याणां भूर्भुवः सुवः॥ ब्रह्मा रतो जपति॥ वाचस्पतये शंगोपाय॥
अपरेणा हवनीयं दक्षिणातिक्रम्य॥ अहे दैधिषव्योदतस्तिष्ठान्यस्य स
दने सीद योस्मत्पाकतरः॥ ब्रह्मसदनात्तृणं निरस्य॥ अप उपस्पृश्य॥ उ

ग०प

३ निवृत्त उदुद्धलश्च गोष्ठं पालं माघावापृथिवी अद्यान्हः। तस्मिन्प्राङ्मुख
उपविशति। इदमहमर्वाग्वसोः सदने सीदामि प्रसूतो देवेन सवित्रा बृहस्प
तेः सदने सीदामि तदग्नये प्रब्रवीमि तद्वायवे तद्रुद्राय तत्पृथिव्या आह
वनीयमभिमुख उपविशति। प्रणय यज्ञं देवता वर्धयैतानाकस्य पृष्ठे य
जमानो अस्तु सप्तर्षीणां सुकृतां यत्र लोकस्तत्रेमं यज्ञं यजमानं च धेहि।
ओं प्रणय। प्रोक्षय यज्ञं देवता वर्धयैतानाकस्य पृष्ठे यजमानो अस्तु। सप्तर्षी रा॥
णां सुकृतां यत्र लोकस्तत्रेमं यज्ञं यजमानं च धेहि। ओं प्रोक्ष। बृहस्पते परि
गृहाण वेदिं स्वगा वो देवाः सदनानि सन्तु। तस्यां बर्हिः प्रथतां साध्वन्तरहिः
स्तृणः पृथिवी देव्यस्तु। ३ देवता वर्धयैतानाकस्य पृष्ठे यजमानो अस्तु। सप्तर्षी ॥१॥
णां सुकृतां यत्र लोकस्तत्रेमं यज्ञं यजमानं च धेहि। ओं परिगृहाण। प्रोक्ष
य यज्ञं देवता वर्धयैतानाकस्य पृष्ठे यजमानो अस्तु। सप्त० धेहि। ओं प्रोक्षाम्

९

ये

जापतेनु ब्रूहि यज्ञं० अस्तु। सम० धेहि। ओंमनुब्रूहि। वाचस्पते वाचं
माश्रावयैतामाश्रावय यज्ञं देवेषु मां मनुष्येषु। देवता० अस्तु। सप्तर्षी०
धेहि। ओमाश्रावय। मित्रस्य त्वा चक्षुषा प्रेक्षे। प्राशित्रमवदीयमानं
प्रेक्षते। ऋतस्य पथा पर्येहि। पर्याह्रियमाणं। सूर्यस्य त्वा चक्षुषा प्रति
पश्यामि। आह्रियमाणं। देवस्य त्वा सवि० भ्यां प्रतिगृह्णामि। अंजलिना ना
प्रतिगृह्य। पृथिव्या नाभौ सादयामी। इडायाः पदे। अपरेणाहवनीयं व्यु
स्त्वा दग्र पाणि प्राग्दंडं सादयति। सुपर्णस्य त्वा गरुत्मतश्चक्षुषाव पश्या
मि। अवेक्ष्य। देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे श्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ता
भ्यामाददे। अंगुष्ठोपमध्यमया चण्डस्यादाय। अग्नेस्त्वास्येन

अन्न॰ प्राश्नामि। आश्नाति। ब्राह्मणस्योदरेण। असंस्कृत्याचगिरतिनदत्तांग
२ मयति। या अपूर्वतदेवतास्ताइदं शमयन्तु स्वाहा करं जठरमिंद्रस्य
गच्छ। अद्भिरभ्यवहरत्याचम्योर्ध्वमिनाभेस्सीदेंद्रस्यत्वं जठरे दधामि।
मन्त्र॥ नाभिदेशमभिमृशति। वाङ्म आसन्। नसोः प्राणः। अक्ष्योश्चक्षुः। कै
र्णयोश्श्रोत्रं। बाह्वोर्बलं। ऊर्वोरोजः। अरिष्टा विश्वान्यंगानि तनूः। प्राण
यतनानि संमृशति। तनुवा मे सहनमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः। सर्वाण्यंगा
नि। पात्रं प्रक्षाल्यापूरयित्वा। दिशो जिन्व। पराञ्चं निनयति। अपः पूरयित्वा
मां जिन्व। आत्मसंनिनयति। इडासि स्योनासि स्योना [illegible] सादयस्मा २
षु प्रजास्त्वेधाः। सुरलस्य त्वा सु[illegible]स्याप्त्यापत्ये प्राश्नामि। ब्रह्मणे
हासि ब्रह्मणे त्वा हुताय मा मा हिंसीः। कुतो मन्युः शिवो भव। प्रजापते मा गास्य

र्जस्या न्पयस्या न्प्राणापानौमेपाहि समानव्यानौमेपाह्युदानव्यानौमेपाह्यक्षितो
सोक्षितोसेत्वामामे क्षेष्ठा अमुत्रामुष्मिंल्लोके। देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां
पूष्णोहस्ताभ्यां प्रतिगृह्णामि राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे ब्रह्मण ओदनं
तेनामृतत्वमश्यां वयो दात्रे भूयान्मयो मह्यमस्तु प्रतिगृहीत्रे क इदं कस्मा
अदात् कामः कामाय कामो दाता कामः प्रतिगृहीता कामः समुद्रमावि
श कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि कामैतत्त एषा ते काम दक्षिणा उत्तानस्त्वांगीर
सः प्रतिगृह्णातु। देव सवितरेतत्ते प्राह तत्प्र च सुव प्र च यज बृहस्पतिर्ब्रह्मा
सयज्ञंपाहि सयज्ञपतिं पाहि स मां पाहि। ओं प्रतिष्ठ अयमग्निर्जातवे
दा अदब्धोतरः पूर्वोस्मिन्निषद्य। सुन्वन्सनिं सुविमुचा नो विमुंचधेस
स्मासु द्रविणं जातवेदो यच्छ्वाभ इ प्रणीय छाभि वस्या अस्मान्सनः

ग्रं० लि०

३

सजसुमंस्त्वा वाजपत्या स्वाहा। यथेतंशति निष्क्रामसि। प्रजाप

नाकस्य पृष्ठे यजमानो अस्तु। सत

नुब्रूहि। यज्ञं देवता वर्धयैता यजमानं च धेहि॥८॥

र्षीणां सुकृतां यत्र लोकस्तत्रेमं यज्ञं यजमानं

इति हिरण्यकेशी ब्रह्म ... समाप्तः। श्रीशिवार्पणमस्तु॥८॥

॥८॥ ॥८॥ ॥८॥ २ ॥८॥ २ ॥८॥ १२३॥८॥ २॥८॥

